

կամ լայն և ջախջախուած չորեքկուսի սեանց վերայ :

Այս յեղանակիս հազուադիստ շէնքերուն մէջ մեր նշմարած պատուհաններն այնքան փոքր են և այնքան նեղ, որ երբեմն որմա- ծակերու կը նմանին : Շատ անգամ կը տես- նուին երկու կամ երեք տեսակ ազիւններ միմեանց հետ խառնուած, տեսակ մը կամա- բաքարանց դրուագ յօրինելով : Կամարներն բնաւ չեն հանգչած սեանց վերայ, այլ լայն և ջախջախուած չորեքկուսի միջերևու վերայ : Նախկին տաճարաց պատուհաններն լոյս կու տային բոլորէի կամ քառակուսի փոքրիկ ծակե- րէ, որոնք բացուած էին նուրբ սալաքարին (dalle) մէջ, տեսակ մը վանդակ կազմելու

ոճով, որոյ միջէն աղօտ կերպով միայն լոյսն կը թափանցէր : Թորանն բաւական ժամանակ առանց պատուհանի էր, այլ ապա բացուե- ցաւ՝ մի նաեւ սաէպ երեք պատուհան : որոց խորհրդական նշանակութիւն մի կը արուէր : Սոցա զարդերն ժ.Ա. դարու մէջտեղերն սկսան : Գռեկերն կիսաբոլոր կամարներ են. կամարն նոյն զարդերը և հաստարանները ունի՝ ինչ որ պատուհանքն : Թմբուկն շինուած է փոք- րիկ կազմածով, կամ լաւ ևս ըսել՝ զարդա- բուած է խառով կամ հարթ քանդակով մի : Դրան մուտքն թէպէտեւ կիսաբոլորակ կամա- րով մի շրջապատուած է, բայց սովորաբար քառակուսի է :

(Շարաշարեղի)

ՔՈԼՈՄԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱՅԱՆԴԵՍ Ի ԾԻԳԱԿՕ

(Տես հտ. Տա յէջ 581)

ԵԼԵԿՏՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԱՊԱՐԱՑՆ. — Կերականք կ'եփուին, սենեակներ կը հա- վահարուին, գողեր կը ձերբակալուին, գաշնա- մուրք կը նուագեն. բուսականք կ'աճին, վա- ռեակք կը թխեն, հանդերձք կը ձեւուին, ժա- մացոյցք կը շարժին, թնդանթք եւ ուսմբք կ'արձակուին ելեկտրականութեամբ, այնպիսի գողտրիկ եւ լոխի եղանակաւ մը՝ որ այս շա- ապամամբ լի ժամանակաց մէջ յոյժ նախապա- սելի է : Կան ելեկտրական սրբիչներ եւ խո- զանակներ, եւ այլ առողջապահական գործիք, որովք մեր լուաց նոր ոյժ եւ գործութիւն կրնանք հաղորդել : — Ելեկտրականութեան ապագայն այնչափ խոտմնայլից է՝ որչափ պայծառ պա- տանալ մը ապագայն. վասն զի բազմաթիւ են այն վառ եւ կարող մտքեր որ իրենց ամ- բողջ ոյժն կը թափեն գիտական սոյն մաս- նաճիւղին վրայ մեծ արդեամբ :

Անցեալներ մասնագիտաց համախմբման մէջ հետեւեալ կէտերն ի նկատի առնուեցան :

Ա. Ելեկտրականութիւն պատրաստելու ծախ- սերն նուազեցնել : Այսօր տասն քաշ քա-

րածուիէ 7 քաշն կը ծախսուի ի զուր, եւ երեք քաշի գործութիւն հազիւ ի յայտ կու գայ, այս երեքին ալ մեծ մասն կը վատուի փոխանցութեամբ : Ետիսըն կը խոտանայ շատ չանցած ի կատար հանել մի նոր զիւտ՝ որոյ ձևը պտուրուածեանց արդէն իսկ յայտնած է : Այս պիտի ըլլայ ածիայ ջերմութիւնն յեղեկ- արականութիւն փոխարկել, առանց շոգեշարժ մեքենայից միջամտութեան. այսու կը կարծէ Պ. Ետիսըն, թէ մեծ խնայողութիւն կա- ընլի պիտի ըլլայ ի գործ ածել, այսինքն թէ մէկ լիպրայ քարածխով ելեկտրական լամ- քար մը լոյս պիտի կարենայ սալ ամբողջ գի- շեր մը :

Պ. Թիլցա, Մոնթենեկրոցի երիտասարդ ելեկտրագէտն ալ, կը խոտանայ ինչպէս ար- զէն կ'ընէ, յառաջ տանիլ իւր աշխատութիւնն եւ կատարելագործել իւր ելեկտրականութիւն փոխադրող գործիներն. եւ եթէ ապագայն այնչափ պայծառ ըլլայ՝ որչափ անցեալն ար- ղէն իսկ եղած է, պատճառ չունինք տարա- կուսելու, թէ քսաներորդ դարն բացարձակ ե-

յեկտրականութեան դար մը պիտի ըլլայ: Եւ
յեկտրականութեան առաւելութիւնը նորա փո-
խանցելիութեան մէջ՝ կը կայանան, եւ Պ.
Թիլցա մեծ գործ ըրած է յայտն: Այսօր կա-
ռելի է կեդրոնի մը մէջ ելեկտրականութիւն
արտադրել, եւ զայն ի կիր արկանել հեռաւոր
վայրի մը մէջ որպէս ի Հանպիսիս. ելեկտրա-
կանութիւն կը պատրաստուի մեքենայից շէն-
քին մէջ՝ եւ ենթուղեայ հաղորդիչներով կը
տարուի յելեկտրականութեան սրահ: Նիակա-
րայի ջրվէժն որ 5 էն մինչեւ 6 միլիոն ձիոց
զօրութիւն ունի, ըստ մասնագիտաց օր մը պի-
տի փոխուի յելեկտրականութիւն եւ բաշխուի
Ամերիկեան քաղաքաց մէջ ի գործածութիւն:
Ասոր առաջին քայլն արդէն առնուած է:
Հարիւր հազար ձիոց զօրութիւն առնուած է
մեծ յանդութեամբ. եթէ այս յաշիւկ՝ և ար-
գել ու պատճառ մը չկայ յաշիւկելու՝ այլ ևս
քաղաքներ պիտի գերծին ամիսյ ծովախրէն,
կահ կարասիք՝ միոսեղէ, աներ՝ այժմու աղ-
տեղութենէ, և այլն:

Բ. Ելեկտրագէտը խորհեցան նաեւ ենթա-

ծովեայ հեռաձայնի մը կարելիութեան վրայ,
եւ շատեր յուսայից են՝ թէ այս ևս վաղ պի-
տի յաշիւկի: Անյեւաշներ Պ. Քարնէնի կը
նախատեսէր Անգլո-Վաքսոն ազգաց՝ Մեծին
Բրիտանիոյ, Միացեալ Նահանգաց, Քանա-
տայի, եւ Աւստրալիոյ պետական միութիւն
մը: Երազ մը կամ անկարելիութիւն մը չէ
այս, որոյ արտայայտութիւն տուաւ այդ քա-
ղաքագէտն: Միացեալ պետութեան խորհրդ-
դարանի մը կարելի պիտի ըլլայ 20րդ դա-
րու մէջ՝ պետական եւ վարչական ամէն շա-
հեր եւ խնդիրներ քննել ի մի կեդրոնի,
առանց երեցփոխանաց համախմբման իսկ:

Քսաներորդ դարն մարդկային եղբայրու-
թեան դարն պիտի ըլլայ, եւ ազգեր ու ան-
հատներ պիտի առնչակցին հեռաձայններով,
հեռագրերով և հեռագրով (telautograph),
եւ ելեկտրականութիւնն ֆիզիքական զօգիչ
տարրն պիտի ըլլայ, որպէս սէրն զօգիչ՝ հա-
գեկան տարրն, եւ Աստուած հայր եւ գեր-
իշխան ամենուն:

—

Ի Շ Խ Ա Ն Ա Ց Կ Ղ Զ Ի Ք

(Տես յ'էջ 88)

Թ. Էպէս որոշ տեղեկութիւն չունինք թէ ինչ
պէս այրեցաւ Յովհաննէս կայսեր շինած վանքն.
բայց հաւանական է որ Թշնամութեան մը հե-
տեանք եղած ըլլայ: Ինչ որ ըլլայ՝ հին վանքը,
յերկինս կը բարձրացնէր իւր աւերակները, և
միայն Վարիամ Կոմեննոսին պղտիկ մատուռը,
որ պահուած էր հրաշքի մը պէս, կը յիշեցնէր
անցեալ փառաւորութիւնը, երբ որ 1680ին բո-
լոր շէնքը նորէն շինուեցաւ մարդու մը ստա-
կովն, որ այն դարուն Թուրքաց քաղաքական
պատմութեան մէջ մեծ դեր խաղացած է: Այն
էր Նիկոսիոս Բանսյոյութաքին յոյն մեծ Թարգ-
մաններուն առաջինը, որ անկէ 'ի վեր Սումա-
նեան տէրութեան մէջ մեծ տեղ մը բռնած էն
Սուլթանին օտար ազգաց հետ ունեցած յարա-
բերութեանց մէջ, և հիմնական Ֆէնէքի բանի
մը մեծ ընտանիք աստից սերունդներն են: Իս-
նայիութաքին 1613ին Քիոս կպին ծնած է մուշ-

տակավաճառի մը որդի: Իր աղայութեան ժամա-
նակ յանձնուեցաւ Քանստիոյ (Կրետէ) Մեղե-
տիոս իմաստնոյն, և ինամով դաստիարակուե-
ցաւ: Արաբերէն, Պարսկերէն, Թուրքերէն լե-
զուները սովորեցաւ վերջը Պադուայի համալսա-
րանը զրկեցին. հոն սորվեցաւ լատիներէն, ի-
տալերէն և չափական գիտութիւններն: Երբոր
Պոլիս դարձաւ իպարահիմ Սուլթանին թագաւո-
րութեան ատեն Թարգման եղաւ Աւստրիոյ դեւ-
պանատան և քսանըհինգ տարի նոյն պաշտօնին
մէջ մնաց: Իր ճարտիկութեամբը մեծ անուն
ունեցաւ, և Մեր Քեօփրիւլիւ Ահմէտ բաշայ
Սուլթան Մէհմէտ Գ.ին մեծ Վէզիրին ժամա-
նակ վերջապէս մեծ Թարգման անուանեցաւ
բարձրագոյն Գրան, որ այն ժամանակի ամենէն
մեծ պաշտօններէն մէկն էր, որով շատ ազդեցու-
թիւն ունեցաւ: Նիոսակ և արգար մարդ մը
էր և ամէն խարդախ մարդիկներու Թշնամի,